

نمی‌توانیم تکثرگرایی روشی را بپذیریم

گفت‌وگو با دکتر محمدتقی ایمان

نویسنده کتاب «مبانی پارادایمی روش‌های کمی و کیفی تحقیق در علوم انسانی»

از لحاظ روش‌شناختی آیا اینکه ما به دنبال تولید علم و الگوهای

بومی در کشور باشیم، درست و منطقی است؟

به نظر من در کشور ما از لحاظ روش‌شناسی، درک روشنی نسبت به بحث «بومی‌سازی» اتفاق نمی‌افتد؛ چون علم قبل از اینکه متکی به موقعیت مکانی و جغرافیایی باشد، متکی بر هستی‌شناسی، معرفت‌شناسی، روش‌شناسی، ارزش‌شناسی و... است. به همین خاطر دانش علمی را بالذات نمی‌توانیم منحصر به بومی بودن یا نبودن بکنیم؛ چون علم مسئولیت توضیح نظری دنیای اجتماعی را دارد؛ به نحوی که ما بتوانیم به آن دنیا وارد بشویم و بر اساس بحث‌های نظری آن را تغییر بدهیم. این امر قابلیت رخ دادن در موقعیت‌های زمانی و مکانی مختلف را دارد. حال اگر قابلیت توضیح نظری دانش علمی را در موقعیت‌های خاص بخواهیم مطرح کنیم، این به معنای بومی‌سازی است. کسی که می‌گوید باید علم را بومی کنیم، اولین سؤال این است که خود این علم چیست که ما می‌خواهیم در شرایط جامعه خود آن را عملیاتی یا بومی کنیم؟ قطعاً تا مقتضیات

محمدجواد استادی

محمدتقی ایمان استادیار ۵۵ ساله دانشگاه شیراز و نویسنده چندین عنوان کتاب در حوزه روش‌شناسی علوم انسانی است. او در این گفت‌وگو به پرسش‌های ماباره اقتضانات روش‌شناختی تولید دانش و الگوی بومی پاسخ می‌دهد. دکتر ایمان معتقد است که تجربه مدل‌سازی علم و توسعه در ایران در صورت موفقیت می‌تواند به عنوان نوعی بومی‌سازی نیز تلقی شود. با این حال اعتقاد دارد از حیث روش‌شناسی دچار بحرانی نگران‌کننده هستیم که باعث شده مدل‌های ماقدرت ورود به واقعیت‌های تجربی و حل مسائل آن رانداشته باشند.